

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ДО СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ
НАУКИ, ОСВІТИ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ДОБРОБУТУ

INTERDISCIPLINARY APPROACHES TO THE STRATEGIC DEVELOPMENT OF
SCIENCE, EDUCATION, TECHNOLOGY, AND NATIONAL PROSPERITY

Збірник тез доповідей
Book of abstracts

19 листопада 2025 р.
November 19 2025

м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ДО
СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ НАУКИ, ОСВІТИ,
ТЕХНОЛОГІЙ ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ДОБРОБУТУ

INTERDISCIPLINARY APPROACHES TO THE
STRATEGIC DEVELOPMENT OF SCIENCE, EDUCATION,
TECHNOLOGY, AND NATIONAL PROSPERITY

Збірник тез доповідей
Book of abstracts

19 листопада 2025 р.
November 19 2025

м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine

УДК 37:082.2(06)

Міждисциплінарні підходи до стратегічного розвитку науки, освіти, технологій та національного добробуту: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 19 листопада 2025 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2025. 161 с.

У збірнику тез доповідей представлено матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Міждисциплінарні підходи до стратегічного розвитку науки, освіти, технологій та національного добробуту” з:

Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України “Ніжинський агротехнічний інститут”

Відокремлений структурний підрозділ “Боярський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України”

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ВСП “Бережанський фаховий коледж НУБіП України”

Державний торговельно-економічний університет

ДЗ “Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”

Дніпровський державний університет внутрішніх справ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Івано-Франківський національний медичний університет

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Карпатський університет імені Августина Волошина

КЗ “Харківський академічний ліцей “ІНТЕЛ 13”” Харківської обласної ради

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Кременчуцька гімназія № 2

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Львівський національний університет імені Івана Франка

Національний університет “Львівська політехніка”

Національний університет “Чернігівський колегіум” імені Т. Г. Шевченка

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Одеський національний медичний університет

ПВНЗ “Київський університет культури”

Пенітенціарна академія України

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ТОВ “Технічний університет “Метінвест політехніка”

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Хмельницький інститут соціальних технологій університету “Україна”

Центральноукраїнський національний технічний університет

У збірнику тез доповідей висвітлюються результати наукових досліджень з актуальних питань науки, освіти, технологій та національного добробуту.

Тематика конференції охоплює актуальні проблеми: педагогічних наук; освіти (дошкільної, початкової освіти, середньої, професійної та спеціальної освіти); філологічних наук; права; бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту; менеджменту, маркетингу, підприємництва та торгівлі; публічного управління, адміністрування та державного управління; міжнародних відносин та геополітики; психологічних наук; медичних та фармацевтичних наук; біології та біохімії; аграрних наук та продовольства; технічних наук, виробництва та технологій; електроніки та автоматизації; інформаційних технологій та кібернетики; історії та археології; географічних та геологічних наук; туризму та готельно-ресторанної справи; соціальних комунікацій; соціальної роботи та соціального забезпечення.

Видання розраховане на науковців, викладачів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, докторантів, працівників державного сектору економіки та суб’єктів підприємницької діяльності.

ЗМІСТ CONTENTS

СЕКЦІЯ 1. ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ SECTION 1. PEDAGOGICAL SCIENCES..... 10

Бородіна О. С., Масловська І. С.
МУЗИКА ЯК ЗАСІБ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШИХ
ДОШКІЛЬНИКІВ..... 10

Маценко Л. М.
ПРОФІЛАКТИКА ТЮТЮНОПАЛІННЯ СЕРЕД СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ЕФЕКТИВНІ ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ 13

Мотузенко Т. Є.
ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ЗМІСТ І МЕТОДИ НАЦІОНАЛЬНО-
ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ..... 15

Стахів М. О., Баняс Б. П.
ФУНКЦІОНАЛЬНО-ДІЯЛЬНИСНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВИХ
УМІНЬ УЧНІВ ПОЧАКОВОЇ ШКОЛИ..... 19

Ткачук Н. М., Качаровський Р. Є.
КРАЄЗНАВЧІ ШКІЛЬНІ МУЗЕЇ ЯК ВАЖЛИВІ ЕЛЕМЕНТИ ОСВІТНЬОГО
ПРОЦЕСУ 23

СЕКЦІЯ 2. ОСВІТА (ДОШКІЛЬНА, ПОЧАТКОВА ОСВІТА, СЕРЕДНЯ, ПРОФЕСІЙНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА) SECTION 2. EDUCATION (PRESCHOOL, PRIMARY, SECONDARY, VOCATIONAL AND SPECIAL EDUCATION) 27

Гапонюк К. С., Собчук О. М.
ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ОНОВЛЕННЯ ТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДИК
НАВЧАННЯ БАЗ ДАНИХ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ 27

Пискун О. М.
ОНОВЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ
РЕФОРМУВАННЯ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ 29

Петегирич Л. П.
ЧІТКИЙ АЛГОРИТМ РОЗВИТКУ НАВИЧКИ ЧИТАННЯ УЧНІВ МОЛОДШОГО
ШКІЛЬНОГО ВІКУ. ДОСВІД РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ
ХАРКІВСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ЛІЦЕЮ «ІНТЕЛ 13» ХАРКІВСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ РАДИ 32

Петегирич О. М. ДОСВІД РОБОТИ ФАСИЛІТАЦІЙНОЇ ГРУПИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ХАРКІВСЬКОГО АКАДЕМІЧНОГО ЛІЦЕЮ «ІНТЕЛ 13» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ	34
СЕКЦІЯ 3. ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ SECTION 3. PHILOLOGICAL SCIENCES	36
Амеліна С. М., Білецька В. В. АНАЛІЗ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВИХ ТЕКСТІВ СПОРТИВНОЇ ТЕМАТИКИ	36
Мельник І. Т. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ РОМАНУ ЛЕО ПЕРУЦА «NACHTS UNTER DER STEINERNEN BRÜCKE» В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ ГАЛИНИ ПЕТРОСАНЯК	38
Циганок О. М. ФІЛОЛОГІЧНА ПЕРСПЕКТИВА В СУЧАСНІЙ ОНОМАСТИЦІ (НА МАТЕРІАЛАХ 28-ГО МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ ОНОМАСТИЧНИХ НАУК).....	42
СЕКЦІЯ 4. ПРАВО SECTION 4. LAW	44
Карас І. О. ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ МОДЕЛЕЙ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА НІМЕЧЧИНІ	44
Сидоренко М. Д. КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ВИМІР ПРАВОСУДДЯ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ	50
СЕКЦІЯ 5. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ SECTION 5. ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT	53
Сук П. Л., Криворот О. Г. РОЗРАХУНОК АМОРТИЗАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ЗА МЕТОДОМ НА ОСНОВІ ДОХОДУ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ РОБІТ І ПОСЛУГ	53
СЕКЦІЯ 6. МЕНЕДЖМЕНТ, МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ SECTION 6. MANAGEMENT, MARKETING, ENTREPRENEURSHIP AND TRADE ..	56
Prylyuk V. INTERNATIONAL COOPERATION IN HUMAN RESOURCES MANAGEMENT AND A CASE OF UKRAINE	56

СЕКЦІЯ 7. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ SECTION 7. PUBLIC MANAGEMENT, ADMINISTRATION AND PUBLIC ADMINISTRATION	60
Ворона П. В., Івлева В. В. ТЕХНОЛОГІЇ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ КРАЩИХ СВІТОВИХ ПРАКТИК ДОСВІДУ ЗАЙНЯТОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ.....	60
Ворона П. В., Новак Д. П. ФОРМУВАННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ЯК ПРОЦЕС ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНИ В ЧАСИ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ	68
Гавриленко А. М. МОДЕЛІ ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ПОЛІТИЧНОГО ІНСТИТУТУ	75
СЕКЦІЯ 8. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА ГЕОПОЛІТИКА SECTION 8. INTERNATIONAL RELATIONS AND GEOPOLITICS	78
Левченко І. В. БАЛТО-ЧОРНОМОРСЬКИЙ СОЮЗ: ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ.....	78
СЕКЦІЯ 9. ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ SECTION 9. PSYCHOLOGICAL SCIENCES	82
Бодлак В. А., Хавула Р. М. ПРАВОВІ ОСНОВИ РОБОТИ ПСИХОЛОГА В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ.....	82
Гавдяк К. А., Хавула Р. М. ЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ СТАНДАРТИ У РОБОТІ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА	84
Жулковський В. В., Малінковська О. В. ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ НЕПРАВДИВИХ СВІДЧЕНЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОПЕРЕДЖЕННЯ.....	87
Ісик О. І., Хавула Р. М. ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ДОВІРЛИВИХ ВЗАЄМИН У СПІЛКУВАННІ	90
Опря Д. І. ВПЛИВ КОГНІТИВНИХ УПЕРЕДЖЕНЬ НА ПРОЦЕСИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ	94

СЕКЦІЯ 10. МЕДИЧНІ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІ НАУКИ
SECTION 10. MEDICAL AND PHARMACEUTICAL SCIENCES 97

Андрійчук В. П., Рушак Н. І.
РОЗРОБКА МЕТОДИК ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ ДІЄТИЧНОЇ ДОБАВКИ «ЦИНК
ЛАКТАТ» 97

Бучко К. С., Рушак Н. І.
СТАНДАРТИЗАЦІЯ ДІЮЧИХ РЕЧОВИН В ЛІКАРСЬКОМУ ЗАСОБІ «КАЛЬЦІЮ
ГЛЮКОНАТ»..... 99

СЕКЦІЯ 11. БІОЛОГІЯ ТА БІОХІМІЯ
SECTION 11. BIOLOGY AND BIOCHEMISTRY 101

Комлевой О. М.
МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ У МЕДИЧНІЙ ПАРАЗИТОЛОГІЇ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ ВИВЧЕННЯ ПЕДИКУЛЬОЗУ У ЛЮДИНИ..... 101

Ольхович О. П., Панюта О. О., Белавя В. Н.
БОТАНІЧНА ЕКСКУРСІЯ У ВУЗАХ ЯК ІНТЕРАКТИВНА ФОРМА ЗАНЯТТЯ..... 104

Соколовська І. Я.
РОЛЬ МОТИВАЦІЙ ТА УСТАНОВОК У ФОРМУВАННІ ОСНОВ ЗДОРОВОГО
СПОСОБУ ЖИТТЯ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ 108

Чорна Н., Галанджій Д.
STEM ДЛЯ БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ..... 111

СЕКЦІЯ 12. АГРАРНІ НАУКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВО
SECTION 12. AGRICULTURAL SCIENCES AND FOOD 114

Пасенко А. В., Новікова Є. І.
БІОТЕХНОЛОГІЧНЕ РІШЕННЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ
АГРОКУЛЬТУР З ВИКОРИСТАННЯМ ЕМ-ПРЕПАРАТУ ТА ОРГАНІЧНИХ
ВІДХОДІВ..... 114

СЕКЦІЯ 13. ТЕХНІЧНІ НАУКИ, ВИРОБНИЦТВО ТА ТЕХНОЛОГІЇ
SECTION 13. TECHNICAL SCIENCES, PRODUCTION AND TECHNOLOGY 116

Ільків Є. Ю., Галярник М. В.
ТЕРМОРОЗВІДКА ЯК МЕТОД ОБСТЕЖЕННЯ ТА ОНОВЛЕННЯ ПУНКТІВ
ДЕРЖАВНОЇ ГЕОДЕЗИЧНОЇ МЕРЕЖІ..... 116

Малій О. Г.

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ЗА
ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ «МЕТАЛУРГІЯ» 118

СЕКЦІЯ 14. ЕЛЕКТРОНІКА ТА АВТОМАТИЗАЦІЯ

SECTION 14. ELECTRONICS AND AUTOMATION 120

Соколов К. Ю., Шлюсар Ю. А., Барило Г. І.

РЕАЛІЗАЦІЯ САМОДІАГНОСТИКИ УЛЬТРАЗВУКОВОГО ПЕРЕТВОРЮВАЧА ... 120

СЕКЦІЯ 15. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА КІБЕРНЕТИКА

SECTION 15. INFORMATION TECHNOLOGY AND CYBERNETICS 122

Leshchynska A. V., Miriasov A. Yu.

IT-PROJEKTMANAGEMENT ALS EIN ASPEKT DER ARBEIT EINES IT-
UNTERNEHMENS: ANALYSE DER HERAUSFORDERUNGEN..... 122

Семенюта Р. С., Мединський О. В.

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ:
ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ..... 124

СЕКЦІЯ 16. ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ

SECTION 16. HISTORY AND ARCHEOLOGY 126

Ковалик І. І.

ПОЛІТИКА УРЯДУ ПОЛЬЩІ ЩОДО ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ У
МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД..... 126

СЕКЦІЯ 17. ГЕОГРАФІЧНІ ТА ГЕОЛОГІЧНІ НАУКИ

SECTION 17. GEOGRAPHICAL AND GEOLOGICAL SCIENCES..... 129

Чижевська Л. Т., Качаровський Р. Є., Чижевський Т. О.

ПРИРОДНІ ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ
«МАЛЕ ПОЛІССЯ» 129

СЕКЦІЯ 18. ТУРИЗМ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА

SECTION 18. TOURISM AND HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS 132

Батиченко С. П.

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ: ДОСВІД ФРАНЦІЇ 132

Дзюбар О. В.

СТРАТЕГІЇ ТА ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ ТА
МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ В ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ 135

Єрко І. В., Мельник Н. В., Качаровський Р. Є.

ФАРМАЦЕВТИЧНА СПАДЩИНА ЛЬВОВА У ТУРИСТИЧНОМУ ВИМІРІ 138

Коваль С. В.

НАЦІОНАЛЬНІ ТРАДИЦІЇ ТА КУЛЬТУРА ХАРЧУВАННЯ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ... 141

Малий М. В.

ТИПОЛОГІЗАЦІЯ ЗАКЛАДІВ ШВИДКОГО ХАРЧУВАННЯ 144

СЕКЦІЯ 19. СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

SECTION 19. SOCIAL COMMUNICATIONS 146

Ворона П. В., Пулінець С. Г.

ВОЛНТЕРСТВО ЯК ВЗАЄМОДІЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ТА СИЛОВИХ СТРУКТУР
В УМОВАХ ВІЙНИ 146

Ворона П. В., Іщенко О. І.

ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН ДО ВИРІШЕННЯ ПИТАНЬ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ: ДОСВІД ПОСТРАДЯНСЬКИХ КРАЇН 151

СЕКЦІЯ 20. СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

SECTION 20. SOCIAL WORK AND SOCIAL SECURITY 158

Подлєсна Т. М.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ СОЦІАЛЬНИХ
ПРАЦІВНИКІВ 158

УДК 911.3:[373(477.82):069

Ткачук Н. М.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
економічної та соціальної географії

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Качаровський Р. Є.

магістр географії, старший лаборант кафедри
економічної та соціальної географії

Волинський національний університет імені Лесі Українки

КРАЄЗНАВЧІ ШКІЛЬНІ МУЗЕЇ ЯК ВАЖЛИВІ ЕЛЕМЕНТИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Анотація. *Визначено краєзнавчий потенціал шкільних музеїв Волинської області в умовах децентралізації. Визначені основні правові аспекти, що регулюють процеси утворення та функціонування шкільних музеїв, зокрема тих, що мають статус «зразковий». Досліджено геопросторове розміщення їх мережі на Волині в розрізі територіальних громад. Подано типізацію цих закладів. Визначено головні завдання в освітньому процесі та наукових дослідженнях рідного краю. Виокремлено проблемні моменти функціонування цих закладів та запропоновано шляхи їх вирішення.*

Ключові слова: *заклади освіти, музеї, шкільні музеї, краєзнавство, територіальні громади, Волинська область.*

Існування держави, історичний розвиток суспільства, функціонування соціальної сфери та галузей економіки не можливі без освічених людей, особливо молодого покоління. Високорозвинені держави роблять ставку на потужну якісну освіту, починаючи із найменшого віку, з якого дитина здатна засвоїти та осмислити інформацію. Уряди та законодавчі інституції країн будують власні Стратегії розвитку освітнього процесу. Україна теж включена у цей процес, застосовуючи найкращий світовий досвід. Потужним інструментом здобуття освітніх послуг є застосування новітніх методів та засобів навчання, використання нанотехнологій у поєднанні із традиційними та додатковими джерелами та способами донесення інформації. В сучасному інтелектуальному світі освіта – це не просто навчальний заклад, але й поєднання різних можливостей завдяки спеціалізованим закладам усередині, зокрема шкільних музеїв, що містять потужну інформаційну базу про громади, стають «особливими» інструментами пізнання світу та отримання учнями додаткових компетенцій. Нормативно-правова основа використання цих шкільних інституцій визначена різними законодавчими актами, зокрема Законами України «Про освіту»[8], «Про повну загальну

середню освіту» [9], «Про музеї та музейну справу» [7], Наказом Міністерства науки і освіти України від 22.10.2014 р. № 1195 «Про затвердження положень про музеї при дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних навчальних закладах, які перебувають у сфері управління Міністерства освіти і науки України» [6] та ін. Вони визначають порядок їх утворення, функціонування та ліквідації, типізацію та наукову спрямованість. Серед завдань шкільних музеїв є [11]:

- 1) сприяння покращенню навчально-виховного процесу ЗЗСО;
- 2) розширення і поглиблення загальноосвітньої та професійної підготовки учнівської молоді засобами позакласної, позашкільної роботи;
- 3) розвиток творчих інтересів до пошукової краєзнавчої, науково-дослідницької, художньо-естетичної та природоохоронної роботи;
- 4) формування у підростаючого покоління розуміння нерозривного взаємозв'язку минулого, сучасного і майбутнього України;
- 5) вивчення, охорона і популяризація пам'яток історії, культури і природи територіальних громад та рідного краю.

Нині на теренах Волині діє понад 180 шкільних музеїв, що охоплюють третину ЗЗСО краю. За профілями музеї розподілені таким чином: найбільше – історичні: 127 (69,0 %) (з них широкого історичного профілю – 60, військово-історичні – 11, історії села чи навчального закладу – 52, історії особи – чотири), краєзнавчі – шість (3,3 %), образотворчого мистецтва – один (0,5 %), літературні – три (1,6 %), мистецькі – два (1,1 %), етнографічні – 41 (22,3 %), галузеві – два (1,1 %), природничі – два (1,1 %) [1; 3; 5].

Краєзнавчі шкільні музеї функціонують у с. Галинівка Оваднівської ТГ, с. Колона Павлівської ТГ (Володимирського району), у с. Бірки Любешівської ТГ (Камінь-Каширського), с. Гупали Головненської ТГ, м. Ковель Ковельської ТГ, с. Світязь Шацької ТГ (Ковельського) [1; 4–5];

За вагомі успіхи у підвищенні ефективності навчально-виховного процесу, формуванні й збереженні Музейного фонду України, популяризації пам'яток історії та культури, природи Волині краєзнавчий шкільний музей у с. Світязь Шацької ТГ Ковельського району удостоєно звання «Зразковий музей» [5].

Шкільний краєзнавчий музей – це організаційний центр краєзнавчої роботи школи. Він є ефективним осередком навчання. Експозиція музею дає змогу з найбільшим ефектом використати ілюстративний матеріал для глибокого засвоєння учнями на уроках шкільної програми з географії. Він відкриває також великі можливості для організації самостійної творчої роботи учнів. Після проведення екскурсій і туристських походів по рідному краю у школі накопичується багато краєзнавчих матеріалів [2; 11].

Шкільний музей є однією з форм розвитку творчої самодіяльності і громадської активності учнів у процесі збирання, дослідження, обробки,

оформлення і пропаганди матеріалів з історії природи і суспільства, які мають виховну і науково-пізнавальну цінність. Мета і завдання музею – сприяти формуванню в учнів патріотизму, розширенню їхнього світогляду і вихованню пізнавальних інтересів і здібностей, розвитку суспільно-політичної активності, виробленню практичних навичок пошуково-дослідницької роботи, вдосконаленню навчально-виховного процесу. Він є базою для здійснення краєзнавчого принципу у навчанні та вихованні школярів [2; 10–11].

Фондова та матеріально-технічна бази, висококваліфікований кадровий склад спеціалістів-практиків дозволяють істотно удосконалити освітній процес (особливо національно-патріотичне виховання) у ЗЗСО. Завдяки науковій типізації, структурованості експозицій, що відповідає профілю музею, та залученню фахових науковців у проведення досліджень, учнівська молодь буде залучена до науково-дослідної позакласної роботи, що у свою чергу сприятиме визначенню майбутньої професійної спрямованості учнів [3; 5].

Водночас краєзнавчі шкільні музеї мають ряд проблемних питань, що необхідно вирішити [1; 3; 5]: 1) необхідність розширення експозицій, перенісши їх у більш просторі приміщення; 2) належне забезпечення новою мультимедійною технікою для висвітлення матеріалів; 3) створення спеціалізованих сторінок або розділів сайтів ЗЗСО, де буде відображена інформація про музеї; 4) посилення залучення учнівської молоді шляхом проведення інформаційних екскурсій до наукової та пошукової робіт; 5) збільшення використання наявних матеріалів та фондів у навчальному процесі; 6) створення візуальних 3D та аудіо турів експозицією музею і викладення на сайт; 7) забезпечення «інклюзивної доступності» до експозицій.

Висновки. Краєзнавчі шкільні музеї мають значний освітній потенціал, що сприятиме покращенню навчальної, виховної, науково-дослідної роботи та туристичної діяльності серед учнівської та студентської молоді в громадах, істотно покращить їх майбутні професійні якості, сприятиме поглибленому вивченню природних, історико-культурних, соціально-економічних особливостей власної території.

Список літератури

1. Бенедюк В. В., Качаровський Р. Є. Краєзнавчі можливості шкільних музеїв прикордонних громад Волинської області. *Scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities*. матер. І Міжнар. наук.-практ. Конф. (02 квітня 2021 р.) International scientific journal «Grail of Science» № 2-3 (April, 2021). Відень, Австрія – Вінниця, Україна, 2021. С.683–687.

2. Букліб. <https://buklib.net/books/27675/> (дата звернення: 20.10.2025)

3. Лисюк Т. В., Терещук О. С., Качаровський Р. Є. Мельник О. В. Краєзнавчий потенціал шкільних музеїв Волинської області в умовах децентралізації. Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України : матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (16-17 червня 2022 року) : зб. наук. праць. м. Кропивницький, 2022. С.192–202.

4. Музейний простір Волині. URL: http://volyn-museum.com.ua/publ/volinskij_kraeznavchij_muzej/dijalnist (дата звернення: 16.10.2025)

5. Павловська Т. С., Чабанчук М. А. Музеї при загальноосвітніх навчальних закладах Волинської області: хорологічний та хронологічний аспекти. *Географія та туризм = Geography and tourism* : наук. зб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2015. Вип. 34. С. 200–213.

6. Про затвердження положень про музеї при дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних навчальних закладах, які перебувають у сфері управління Міністерства освіти і науки України. Наказ Міністерства науки і освіти України від 22.10.2014 р. № 1195. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-14#Text> (дата звернення: 17. 10.2025).

7. Про музеї та музейну справу. Закон України від 29 червня 1995 р. № 249/95-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 18. 10.2025)

8. Про освіту. Закон України від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 21.10.2025).

9. Про повну загальну середню освіту. Закон України від 16 січня 2020 р. № 463-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 21. 10.2025).

10. Рябчикова Ф. Музей і місцева громада: шляхи взаємодії // *Волинський музейний вісник : наук. зб. / упр-ня культури Волин. ОДА ; Волин. краєзн. музей ; каф. документознавства і музейн. справи СНУ ім. Лесі Українки*; Упоряд. А. Силук. Луцьк, 2015. Вип. 7. С. 102–107.

11. Управління освіти і науки Волинської ОДА URL: <https://voladm.gov.ua/category/upravlinnya-osviti-nauki-ta-molodi/1/> (дата звернення: 20.10.2025)

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПІДХОДИ ДО СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ НАУКИ, ОСВІТИ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ДОБРОБУТУ

Збірник тез доповідей Міжнародної
науково-практичної конференції
м. Полтава,
19 листопада 2025 р.

Українською та англійською мовами

Відповідальний за випуск: Загородний І. Д.

Художній редактор: Михайленко К. В.

Коректор: Остаповець Н. М.

Дизайнери й верстальники: Артеменко А. А, Григоренко Л. О.

Формат 60x84/16. Гарнітура Calibri Light. Умовн. друк. арк. 8,8

Всі права захищені.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

Редакційна колегія може не поділяти думок авторів.

Офіційний сайт: <http://www.economics.in.ua>

